

УДК 37.013(111.852:17)

*Нелля Ничкало,
м. Київ*

ПЕДАГОГІЧНА ЕСТЕТИКА ТА ЕТИКА В ДІЯЛЬНОСТІ НАПН УКРАЇНИ: СЬОГОДЕННЯ І ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

Аналізуються науково-дослідні традиції вивчення проблеми педагогічної естетики та етики в діяльності Національної академії педагогічних наук України та Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. Наголошено на перспективах створення збірника наукових праць «Естетика і етика педагогічної дії» як провідного науково-педагогічного видання, що консолідує наукові пошуки вчених – педагогів і психологів, а також викладачів вищих мистецько-педагогічних навчальних закладів у дослідженні проблем педагогічної естетики та етики, психолого-педагогічних засад розвитку вітчизняної мистецької педагогіки і педагогіки мистецтва.

Ключові слова: *Національна академія педагогічних наук України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, синергетична методологія, педагогічна естетика та етика, педагогічна майстерність.*

Вихід у світ третього випуску наукового часопису «Естетика і етика педагогічної дії», присвяченого 20-річному ювілею Національної академії педагогічних наук України, – це важлива подія в науковому житті нашої держави. Адже вся багаторічна діяльність цієї вищої галузевої наукової установи з моменту її утворення й до цього часу здійснюється на засадах високої педагогічної естетики та етики, відповідно до естетичного й морального педагогічних ідеалів.

Академія педагогічних наук України заснована відповідно до Указу Президента України Леоніда Кравчука від 4 березня 1992 р. № 124 (Указом Президента України Віктора Ющенка від 24 лютого 2010 р. № 259/2010 їй надано статус національної).

Потреба в утворенні Академії педагогічних наук України як вищої галузевої наукової установи зумовлена необхідністю «комплексного розвитку педагогічної науки, теорії й методики

освіти в Україні, розробки науково-методичних засад відродження національної школи» [8, с. 8]. Виходячи з цієї мети, було визначено основні завдання Академії: «розробка й наукове обґрунтування новітніх інформаційних технологій, форм, методів і засобів навчально-виховного процесу, створення програм, підручників та методичних посібників для навчально-виховних закладів; дослідження світових тенденцій розвитку освіти та педагогічної науки, аналіз освітніх стандартів і змісту освіти в зарубіжних країнах, вивчення, узагальнення та поширення вітчизняного й зарубіжного педагогічного досвіду; координація діяльності науково-дослідних і методичних установ, наукових підрозділів вищих навчальних закладів, використання науково-педагогічного потенціалу в інтересах розвитку педагогічної науки та системи освіти» [8, с. 9].

На виконання Указу Президента України «Про заснування Академії педагогічних наук України» Кабінет Міністрів України прийняв Постанову № 335 від 16 червня 1992 р. У цьому урядовому документі було визначено конкретні заходи щодо утворення Академії педагогічних наук України, сформульовано принципи її діяльності та затверджено склад дійсних членів-засновників Академії на чолі з Президентом-організатором М. Ярмаченком.

18 листопада 1992 р. відбулися Загальні збори Академії педагогічних наук України, на яких було обране її керівництво та утворено три відділення: теорії та історії педагогіки; дидактики, методики та інформаційних технологій в освіті; психології, вікової фізіології та дефектології [8, с. 10-12]. Через п'ять років, 28 січня 1997 р., згідно з Постановою Загальних зборів Академії було створено Відділення педагогіки і психології професійної освіти (нині Відділення професійної освіти і освіти дорослих). Це стало важливою подією не лише для науковців, які досліджували проблеми теорії і методики професійної освіти, а й для системи професійно-технічної освіти нашої держави, яка потребувала науково-методичного забезпечення, прогностичного бачення шляхів її інноваційного розвитку в умовах нової держави – незалежної України – і нової доби – інформаційно-технологічної.

Потужність розгортання наукового потенціалу Національної академії педагогічних наук України впродовж двадцятирічного періоду її існування засвідчують статистичні дані: якщо у 1992 р. в її структурі функціонувало 3 відділення і 2 науково-дослідних

інститути (Інститут педагогіки та Інститут психології ім. Г.С. Костюка), то нині діють 5 відділень (загальної педагогіки та філософії освіти; психології, вікової фізіології та дефектології; загальної середньої освіти; професійної освіти і освіти дорослих; вищої освіти), а також 11 інститутів і 6 центрів у різних регіонах України. Кількісні зміни в діяльності Відділення професійної освіти і освіти дорослих характеризуються так: якщо в січні 1997 р. у складі Відділення було 2 дійсних члени АПН України (Н. Ничкало та Ф. Арват) і 3 члени-кореспонденти (Е. Вільчковський, А. Гуржій, А. Нісімчук), то в січні 2012 р. членами Відділення є 9 академіків і 15 членів-кореспондентів. На першому році історії Відділення в його структурі діяв лише один науково-дослідний інститут – Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, а нині функціонує 5 структурних підрозділів: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих (директор – дійсний член НАПН України І. Зязюн), Інститут професійно-технічної освіти (директор – член-кореспондент НАПН України В. Радкевич), Львівський науково-практичний центр професійно-технічної освіти (директор – член-кореспондент НАПН України Я. Камінецький), Навчально-науковий центр професійно-технічної освіти (директор – Д. Гоменюк) та Донецький інститут післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників Університету менеджменту освіти НАПН України (директор – О. Ситников).

При Президії НАПН України утворено також Міжвідомчу раду з координації наукових досліджень із педагогічних і психологічних наук в Україні, яка щороку розглядає та затверджує понад 1,5 тис. тем докторських і кандидатських дисертацій.

На кожному етапі розвитку Академії особлива увага приділялася визначенню перспективних напрямів наукових досліджень. До першочергових фундаментальних досліджень було віднесено: опрацювання нової філософії освіти, дослідження співвідношення між філософією і соціологією, з одного боку, і педагогікою, з іншого; створення цілісної теорії розвитку особистості, дослідження співвідношення між соціальним і біологічним у становленні й розвитку дитини; розвиток теорії виховних систем як основної форми інтеграції педагогічних процесів у їх єдності й різноманітності з орієнтацією на особистість, на підготовку її до життя в полікультурному демократичному суспільстві; опрацювання концепцій змісту освіти

та процесу навчання для різних типів навчальних закладів із урахуванням тенденцій розвитку науково-технічного прогресу і відповідних галузей наукових знань, форм суспільної свідомості, гармонізації циклів навчальних предметів, гуманітаризації та гуманізації освіти; обґрунтування прогресивних технологій педагогічної діяльності [9, с. 11]. На кінець 1998 р. було визначено 31 напрям наукових досліджень, кожен із яких охоплював низку актуальних педагогічних та психологічних проблем, що стосувалися психолого-педагогічного обґрунтування системи морального, фізичного та естетичного виховання підростаючого покоління на рівні сучасних вимог; створення цілісної теорії розвитку особистості; опрацювання концепцій змісту освіти на засадах її гуманізації й гуманітаризації; розробки прогресивних технологій педагогічної діяльності тощо.

Особлива роль у розробці нової методології розвитку української освіти, створенні нормативного поля її функціонування, оновленні її змісту та науково-методичного ресурсу, координації наукових досліджень у галузі педагогіки та психології, використанні нових форм і технологій контролю в освітній галузі, поширенні нових навчальних технологій, розвитку професійних об'єднань, товариств, наукових шкіл тощо належить Національній академії педагогічних наук України.

Ці завдання знайшли відображення в останніх науково-аналітичних документах, в яких окреслено провідні тенденції та обґрунтовано пріоритети й рекомендації щодо розвитку освіти в Україні на сучасному етапі. Зокрема, науковцями Академії підготовлено «Білу книгу національної освіти України» (2010), де висвітлено досягнення сучасної освіти, а також визначено актуальні проблеми її подальшого розвитку, проаналізовано причини їх виникнення й окреслено шляхи і способи їх розв'язання. У цьому стратегічному документі наголошується на тому, що, «маючи багаті національні традиції і напрацьовані останніми роками методологічні орієнтири стосовно розвитку освіти (пріоритет загальнодержавної суспільної підтримки освіти, переорієнтація на людиноцентристський характер освіти, навчання, виховання, розвиток гармонійної, гуманної, соціально відповідальної особистості тощо), Українська держава шукає оптимальні шляхи входження у загальноцивілізаційний, включаючи освітній, рух зі збереженням і примноженням своїх кращих національних

здобутків» [1, с. 12]. Пріоритетні напрями розв'язання цих стратегічних завдань визначено в «Національній доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні» (2011).

Розроблення педагогічної теорії, проектування педагогічних систем і змісту та відповідних технологій виховання можуть бути успішними лише за умови чіткого уявлення про те, на яких засадах ґрунтується взаємодія людини і держави, якого суспільства ми прагнемо, для життя в якій країні готуємо підростаюче покоління, від повторення яких помилок застерігаємо громадян, наскільки правильно розуміємо, що для цього потрібно зробити. Якщо теорія і практика виховання не дають відповіді на питання, як жити гідно й успішно, вони стають не потрібними, а суспільство втрачає свої гуманістичні функції, перестає бути засобом і живильним середовищем для духовного і морального розвитку особистості.

Сучасне виховання має набути системного характеру, відігравати випереджальну роль у розбудові демократичного процесу. Воно має базуватися на кращих здобутках світової і національної культури й педагогіки, запобігати соціальній деградації і диференціації, сприяти самоорганізації та особистій ініціативності та водночас відповідальності людей, бути гарантом громадянського миру і злагоди у суспільстві, закликати до розбудови демократичної держави [1, с. 40]. Ці наукові традиції сформувались і продовжують розвиватися сьогодні в діяльності Національної академії педагогічних наук України та її структурних підрозділів, створюючи підстави для модернізації сучасної української освіти на засадах фундаменталізації, євроінтеграції та забезпечення випереджувального розвитку.

З часу створення за рішенням Президії АПН України 24 листопада 1993 р. у структурі Академії педагогічних наук Інституту педагогіки і психології професійної освіти цією науковою установою започатковано фундаментальні дослідження за дев'ятьма науковими напрямками: історія професійної освіти, розвиток професійної освіти в зарубіжних країнах, дидактика професійної школи, неперервна професійно-художня освіта, підготовка майбутніх кваліфікованих робітників у професійних навчальних закладах, педагогічна майстерність у системі професійної освіти, психолого-педагогічні засади технологій навчання у неперервній професійній освіті, становлення особистості фахівця в системі неперервної професійної освіти,

управління та економіка в системі професійно-технічної освіти [7, с. 1]. Ці напрями розвивалися, трансформувалися й збагачувалися впродовж історії розвитку Інституту. На початку 2000-х рр. в Інституті педагогіки і психології професійної освіти АПН України провідними напрямами наукових досліджень було визначено: історію професійної освіти, теоретико-методологічні основи філософії професійної освіти, розвиток професійної освіти в зарубіжних країнах, психолого-педагогічні засади реформування організації і змісту діяльності вищої школи в Україні, науково-теоретичне та методичне забезпечення гуманізації професійної підготовки спеціаліста у вищій школі, психолого-педагогічна зумовленість педагогічної майстерності; концептуальні засади психолого-педагогічної підготовки вчителів у сучасних умовах, психолого-педагогічні основи формування загальної та професійної культури студентів засобами мистецтва [8, с. 58-59]. Зі зміною у 2007 р. назви Інституту педагогіки і психології професійної освіти на Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих тематика наукових досліджень стала стосуватися п'яти основних напрямів, обґрунтованих відповідно до «Основних напрямів досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні», зокрема: 3. «Історія педагогіки. Порівняльна педагогіка»; 12. «Психологія особистості. Соціальна психологія»; 17. «Психологія професійної освіти, організаційна психологія та психологія праці»; 25. «Теоретико-методологічні засади освіти дорослих»; 30. «Педагогічна освіта». Згідно з цими напрямами проблематика науково-дослідної роботи Інституту охоплює проблеми: становлення і розвитку гуманістичних цінностей сучасної української освіти, дослідження культурологічних аспектів розвитку освіти, обґрунтування аксіологічних основ освіти в умовах сучасних цивілізаційних викликів, розробки теоретико-методичних засад професійного навчання, методологічних і теоретичних проблем андрагогіки, концептуальних засад розвитку безперервної професійної освіти, саморозвитку особистості в системі освіти впродовж життя тощо [6].

Визначною подією в житті Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України стало створення відділу педагогічної естетики та етики (завідувач – доктор педагогічних наук, професор О. Отич). Спектр досліджень цього унікального наукового підрозділу спрямовується на цілісне осмислення і системний аналіз філософських, методологічних і теоретичних засад

етико-естетичного розвитку особистості педагога та обґрунтування етико-естетичної парадигми розвитку національної освіти загалом.

Передумови дослідження цієї проблеми були закладені у працях відомих науковців Інституту педагогіки і психології професійної освіти НАПН України – методологів педагогічної науки: академіків І. Зязюна і С. Гончаренка, професорів О. Рудницької, Г. Васяновича та ін. Це були перші паростки у становленні нового наукового напрямку – педагогічної естетики та етики та виокремленні з проблематики напрямку 30. «Педагогічна освіта» у самостійну наукову проблему «Естетичні та етичні регулятиви педагогічної дії». Нині окремі аспекти цієї проблеми стали темами наукових досліджень співробітників відділу педагогічної естетики та етики Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України: «Естетичні та етичні засади особистісного розвитку педагога» (2008 – 2010), «Естетичні та етичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (2011 – 2013).

Науковцями цього відділу вперше: обґрунтовано естетичні та етичні засади особистісного розвитку педагога на методологічному, теоретичному і методичному рівнях, розроблено концептуальні основи педагогіки мистецтва як теорії і практики естетично та етично орієнтованого особистісного розвитку суб'єктів педагогічного процесу; виявлено педагогічні умови використання мистецтва в розвитку особистості майбутніх педагогів; доведено пріоритетне значення естетичних та етичних чинників цього процесу; уточнено механізми й етапи його реалізації; виявлено значення професійно важливих особистісних якостей педагога у формуванні його педагогічної майстерності; здійснено педагогічну діагностику естетичної та морально-етичної спрямованості особистісного розвитку студентів вищих педагогічних навчальних закладів у процесі їхньої професійної підготовки; розроблено та експериментально перевірено естетично та етично орієнтовані технології і методики розвитку особистісних якостей майбутніх педагогів. Важливе практичне значення має створення навчально-методичних комплексів із мистецьких і психолого-педагогічних дисциплін, інтегрованого спецкурсу «Педагогіка мистецтва», варіативного спецпрактикуму «Творчі педагогічно-мистецькі майстерні», а також щоденників особистісного зростання студентів; навчальних і навчально-методичних посібників, словників,

навчальних програм і методичних рекомендацій. Здобуті наукові результати є інноваційними, мають теоретичне і практичне значення, сприяють розвитку особистісно орієнтованої освіти на засадах людиноцентризму [2, с. 69-70].

Протягом останніх років науково-дослідна діяльність відділу спрямована на дослідження теми «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів». Згідно з концепцією і програмою дослідження реалізуються завдання: обґрунтування естетичних та етичних основ розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів; здійснення історико-педагогічного аналізу розвитку педагогічної майстерності викладачів музичних дисциплін вищих навчальних закладів України; педагогічне діагностування стану та рівнів сформованості педагогічної майстерності в майбутніх і працюючих викладачів вищої педагогічної школи; розробка та експериментальна перевірка естетично та етично орієнтованих технологій розвитку педагогічної майстерності майбутніх і працюючих викладачів вищих педагогічних навчальних закладів; виявлення педагогічних умов упровадження естетичних та етичних основ у процес розвитку педагогічної майстерності викладачів педагогічних університетів.

Наукові дослідження з цієї проблеми здійснюються в контексті концептуальних підходів до розвитку багаторівневої педагогічної освіти в Україні, обґрунтованих директором Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України академіком І. Зязюном та ректором Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова академіком В. Андрущенком. Відповідно до ідей цієї Концепції колективне дослідження науковців відділу спрямовується на досягнення головної мети педагогічної освіти – «підготовку вчителя, який володіє необхідними творчими й професійними якостями, що дають йому змогу творити педагогічну дію для найбільш продуктивного розвитку різновидів досвіду учнів, передусім теоретичного, почуттєвого (естетичного), практичного, для гармонійного особистісного розвитку кожного учня» [3, с. 2].

Реалізуючи завдання Національної академії педагогічних наук України щодо координації наукових досліджень і науково-дослідної роботи освітян у межах усієї держави [9, с. 14], відділ педагогічної естетики та етики здійснює дослідження естетичних та етичних засад педагогічної дії у тісному взаємозв'язку з

дослідженнями інших наукових підрозділів Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, а також у тісній співпраці з вищими навчальними закладами України. Тому не випадковим є те, що видання збірника наукових праць «Естетика та етика педагогічної дії» ініційоване співробітниками відділу педагогічної естетики та етики Інституту й викладачами Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. Адже цей інститут є провідною науковою установою в системі НАПН України з дослідження проблем педагогічної естетики та етики, а Полтавський національний педагогічний університет упродовж багатьох десятиліть залишається флагманом у дослідженні проблем педагогічної майстерності як краси педагогічної дії, що ґрунтується на естетичних та етичних засадах. У цьому вищому педагогічному навчальному закладі історично склалася творча атмосфера педагогічного неспокою й інноваційних пошуків, яку засвоїли його найкращі випускники – світочі вітчизняної педагогіки А. Макаренко й В. Сухомлинський. Її завжди підтримував і зміцнював колишній ректор Полтавського педагогічного інституту, фундатор нового напрямку педагогічної науки – педагогічної майстерності – академік І. Зязюн. Завдяки його творчій і наполегливій науково-педагогічній діяльності на посаді ректора Полтавського педагогічного інституту та директора Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України плідна співпраця науковців Інституту та педагогів Університету скріплена кривими узами. Адже естетика і етика педагогічної дії, практично впроваджувана у Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка, набула теоретичного осмислення в науковій діяльності єдиного в Україні наукового відділу педагогічної естетики і етики, що існує у структурі Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Заснування збірника наукових праць «Естетика та етика педагогічної дії», на нашу думку, є знаковою подією для наукової й педагогічної громадськості України. Цей єдиний у нашій державі з такої надзвичайно важливої проблеми часопис покликаний об'єднати навколо себе всіх учених і педагогів-практиків, які досліджують питання педагогічної естетики та етики, філософії освіти, педагогічної психології, мистецької педагогіки, психології і педагогіки мистецтва.

Педагогічна естетика та етика як науковий напрям, що має велике майбутнє у зв'язку із зростанням у педагогічних колах усвідомлення мистецького характеру педагогічної діяльності та спорідненості педагогічної й акторської дії. Тому проблема етики та естетики педагогічної дії має стати наскрізною та пронизувати всі напрями науково-педагогічних досліджень. Адже, як зазначив Президент Національної Академії педагогічних наук академік В. Кремень, «нові виклики вимагають адекватної модернізації освітньої системи як провідного чинника соціально-культурного відтворення, успішної життєдіяльності людини, її подальшого вдосконалення. У зв'язку з цим підвищується значення наукового дослідження стану і прогнозування тенденцій, обґрунтування і проектування практичних заходів, досягнення суспільного консенсусу на людиноцентрованій основі щодо реформування сфери освіти» [1, с. 6]. Наголосимо, що трансформаційні процеси в системі освіти потребують обґрунтування філософських, естетичних, етичних засад, на яких має ґрунтуватися вплив педагога і психолога на формування духовності особистості в умовах суспільства знань, оскільки, за висловом Івана Павла II, мета виховання – «відкривання духовності в людині».

На початку XXI століття зростає значення синергетичного підходу, який «дає змогу подивитися на людину і процес її навчання не з традиційних позицій, а як на відкриту систему, яка набула розвитку у філософській антропології та екзистенціалізмі. Ця модель визначає людину як незавершену відкриту істоту» [4, с. 17]. У зв'язку з цим потребує глибокого осмислення концептуально-методологічна новизна ідей самоорганізації, що «пов'язана з визнанням здатності різних систем до саморозвитку не лише за рахунок припливу енергії, інформації, речовин ззовні, але насамперед через використання своїх внутрішніх можливостей. Нова синергетична концепція може і повинна сприяти глибокому пізнанню таких складних, нелінійних, еволюціонуючих, відкритих систем, як суспільство, різних його підсистем, зокрема системи освіти» [4, с. 21].

Отже, синергетична методологія осмислення цих ідей та їх творча реалізація у дослідженнях міждисциплінарного комплексу проблем педагогічної естетики і етики сприятиме одержанню нових наукових результатів, народженню концептуальних ідей і нових технологій у педагогічних системах.

Ці ідеї знаходять втілення і на сторінках збірника наукових праць «Естетика і етика педагогічної дії». Його концептуальний задум реалізований в основних рубриках: «Філософія і психологія педагогічної дії», «Педагогіка мистецтва і мистецтво педагогічної дії», «Педагогічна естетика і етика», «Психологічні засади мистецтва педагогічної дії», «Естетичні та етичні засади педагогічної майстерності», «Мистецька освіта: теорія, історія, методика», «Технології використання мистецтва у педагогічній освіті», «Інновації у мистецько-педагогічній освіті», «Поліфункціональний простір мистецтва: терапія, регуляція, комунікація», «Рецензії», «Інформація про науково-педагогічні й мистецько-педагогічні заходи». В них висвітлюються ключові аспекти реалізації етичних та естетичних засад педагогічної дії в сучасному освітньому просторі.

Об'єднання навколо цього збірника наукових праць інтелектуальних педагогічних і творчих мистецьких сил України сприятиме поглибленню естетичних і етичних засад наукових досліджень важливих педагогічних і психологічних проблем, а також розв'язанню теоретико-методологічних і методичних проблем мистецької освіти в культурологічному та аксіологічному вимірах, впровадженню інноваційних підходів у сучасній освіті, ефективному використанню етико-естетичного потенціалу мистецтва у міждисциплінарному аспекті.

Список використаної літератури:

1. Біла книга національної освіти України / Т.Ф. Алексєєнко, В.М. Аніщенко, Г.О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В.Г. Кременя; НАПН України. – К. : Інформ. системи, 2010. – 342 с.
2. Звіт про діяльність Національної академії педагогічних наук України у 2010 році / Відп.: В.І. Луговий, М.І. Бурда. – К. : НАПН України, 2011. – 367 с.
3. Концептуальні підходи до розвитку багаторівневої педагогічної освіти в Україні / Укл.: В. Андрущенко, І. Зязюн. – К., 2011. – 16 с.
4. Кремень В.Г. Освіта у вимірах методології синергетики / В.Г. Кремень // Педагогічна і психологічна науки в Україні : зб. наук. праць : в 5 т. – Загальна педагогіка та філософія освіти. – К. : Пед. думка, 2012. – С. 11-22.
5. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (друге видання) / Нац. акад. пед. наук України; [авт.: В.П. Андрущенко, І.Д. Бех та ін.; редкол.: В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст. голови) та ін.]; за заг. ред. В.Г. Кременя. – К. : Пед. думка, 2011. – 304 с.
6. Основні напрями досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні / Відп.: В.І. Луговий, М.І. Бурда. – К. : Пед. думка, 2008. – 48 с.
7. Тематичний план науково-дослідної роботи Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України на 2002 р. – К., 2002. – 61 с.

8. Ярмаченко М.Д. Академія педагогічних наук України: п'ятиріччя становлення і розвитку / М.Д. Ярмаченко. – К. : Пед. думка, 1997. – 154 с.
9. Ярмаченко М.Д. Академія педагогічних наук України / М.Д. Ярмаченко; відп. за вип. В.Г. Бутенко. – Херсон : Херсонська міська друкарня, 1993. – 58 с.

Нелля Ничкало

ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ЭСТЕТИКА И ЭТИКА В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НАПН УКРАИНЫ: СОВРЕМЕННОСТЬ И ВЗГЛЯД В БУДУЩЕЕ

Анализируются научно-исследовательские традиции изучения проблемы педагогической эстетики и этики в деятельности Национальной академии педагогических наук Украины и Института педагогического образования и образования взрослых НАПН Украины. Акцентируется внимание на перспективах издания сборника научных трудов «Эстетика и этика педагогического действия» как ведущего отечественного научно-педагогического издания, объединяющего учёных – педагогов и психологов, а также преподавателей высших художественно-педагогических учебных заведений в исследовании проблем педагогической эстетики и этики, психолого-педагогических основ педагогики искусства и художественной педагогики.

Ключевые слова: *Национальная академия педагогических наук Украины, Институт педагогического образования и образования взрослых НАПН Украины, Полтавский национальный педагогический университет имени В.Г. Короленко, синергетическая методология, педагогическая эстетика и этика, педагогическое майстерство.*

Nelly Nychkalo

PEDAGOGICAL AESTHETICS AND ETHICS IN THE ACTIVITIES OF NAPS OF UKRAINE: THE PRESENT AND FUTURE OUTLOOK

In the context of scientific analysis and generalization of creative achievements of The National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine during its two decades of creative progress, the dominant principles of the national education system modernization, embodied in research and analytical papers («White Paper of National Education of Ukraine» (2010), «National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine» (2011) etc.) are highlighted.

Social and educational significance and place of scientific research on pedagogical aesthetics and ethics among the priority areas of scientific and pedagogical researches of NAPS of Ukraine are grounded. Attention is drawn to the scientific researches devoted to the development of aesthetic and ethical principles of teacher and student's personal development in conditions of contemporary transformational processes in education.

The stages of formation and creative development of the scientific school of pedagogical problems of aesthetics and ethics, formed within academician I. Zyazyun's school of pedagogical skills are traced.

The key problems of pedagogical aesthetics and ethics which formed the basis for development of the relevant topics of scientific researches of the Institute of Education and Adult Education of NAPS of Ukraine are considered; and are reflected in the thematic, and prospective and thematic plans of researches.

Author determines the results of fundamental researches on these problems, made by Department of pedagogical aesthetics and ethics. The importance of creating the collection of scientific publications «Aesthetics and ethics of pedagogical activities» as leading scientific pedagogical edition, consolidating scientific researches of scientists and theorists, and educators and practitioners toward multifaceted, holistic consideration of pedagogical problems of aesthetics and ethics, as well as developing of methodological recommendations for teachers on creative implementation of ethical and aesthetic foundations of educational activities in modern teaching practice is emphasized.

It is noted that the foundation of this edition was a significant event in the scientific and pedagogical life of NAPS of Ukraine, as it establishes a new direction of its joint activities with the Ministry of Education and Science, Youth and Sports of Ukraine. Publication of the edition «Aesthetics and ethics of pedagogical activities» by its co-founders – Institute of Education and Adult Education of NAPS of Ukraine and Poltava National Pedagogical University named after V.G. Korolenko – contributes to the strengthening of creative cooperation between these scientific and pedagogical institutions, and in a more general sense – provides theoretical, methodological, and practical guidance in the researching of aesthetic and ethical principles of psychological and pedagogical sciences of Ukraine, as well as psycho-pedagogical principles of national art pedagogy and pedagogy of art.

Keywords: *National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Institute of Education and Adult Education of NAPS of Ukraine, Poltava National Pedagogical University named after V.G. Korolenko, synergetic methodology, pedagogical aesthetics and ethics, teaching skills.*

Одержано 09.10.2011 р.